

D. Emisná činnost' NBS

a peňažný obeh v roku 1997

1. EMISIA SLOVENSKÝCH PEŇAZÍ

V roku 1997 zabezpečila Národná banka Slovenska v súlade s potrebami peňažného obehu dotlač bankoviek v nominálnej hodnote 20 Sk, 100 Sk a 1000 Sk. Dvadsaťkorunové bankovky boli vytlačené v kanadskej tlačiarňi cenín BA Banknote, sto- a tisícokorunové bankovky v anglickej tlačiarňi cenín Thomas De La Rue.

Národná banka Slovenska v tomto roku vydala päť pamätných strieborných mincí, ktoré vyrobila Mincovňa Kremnica, štátny podnik.

Pamätne mince vydané NBS v roku 1997

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí		Vyhláška NBS
		spolu	z toho PROOF	
200 Sk	150. výročie narodenia Svetozára Hurbana Vajanského	19 200	1 800	5/1997 Z.z.
200 Sk	Svetové dedičstvo UNESCO - Banská Štiavnica a technické pamiatky jej okolia	18 200	1 700	101/1997 Z.z.
500 Sk	Ochrana prírody a krajiny - Pieninský národný park	16 200	1 700	189/1997 Z.z.
200 Sk	200. výročie narodenia Štefana Moyzesa	16 400	1 500	272/1997 Z.z.
200 Sk	50. výročie založenia Slovenskej národnej galérie	16 600	1 600	338/1997 Z.z.

1.1. Hotovostný peňažný obeh

V hotovostnom peňažnom obehu bol rok 1997 bez podstatných výkyvov, pričom sa tempo rastu obeživa spomalilo. Ročný prírastok obeživa bol najnižší za päť rokov existencie slovenskej meny. Z hľadiska štruktúry peňazí jednotlivých nominálnych hodnôt bankoviek a mincí v obehu nedošlo v porovnaní s predchádzajúcim rokom k významným odchýlkam. Potreby hotovostného peňažného obehu boli zabezpečené v plnom rozsahu, o čom svedčí skutočnosť, že na území Slovenskej republiky sa problémy ani poruchy v hotovostnom peňažnom obehu nevyskytli.

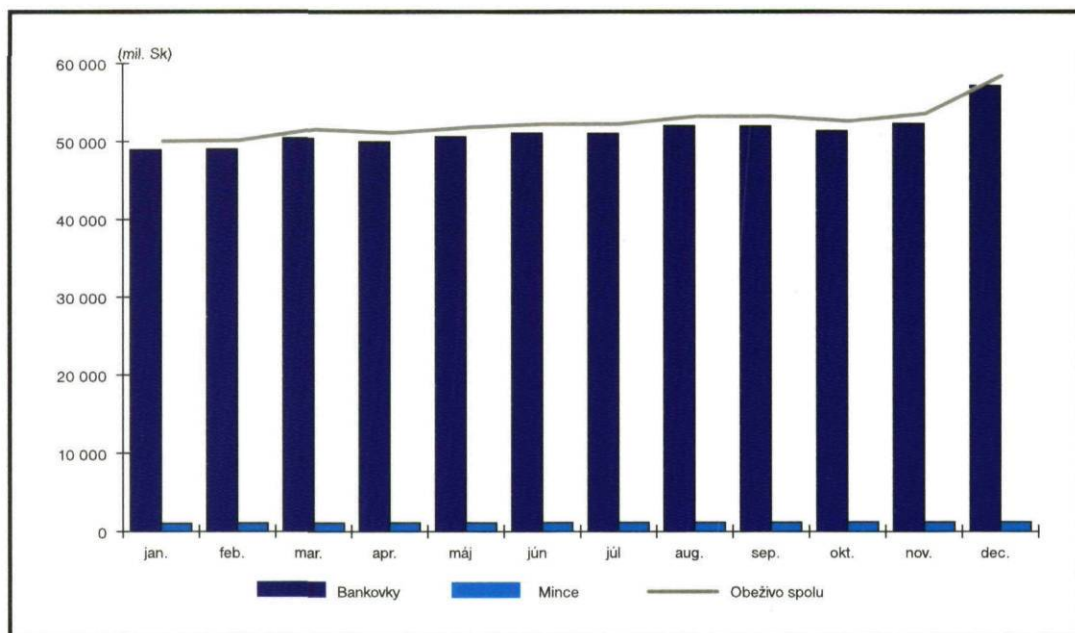
Nominálna hodnota	Obeživo -stav k 31.12.1997		Podiel v %	
	počet (ks)	hodnota (Sk)	počet(ks)	hodnota (Sk)
Bankovky	101 002 009,00	57 201 089 845,00	100,00	100,00
5000 Sk	3 745 673,25	18 728 366 250,00	3,71	32,74
1000 Sk	29 689 773,00	29 689 773 000,00	29,40	51,90
500 Sk	8 855 515,00	4 427 757 500,00	8,77	7,74
200 Sk	6 381 926,75	1 276 385 350,00	6,32	2,23
100 Sk	21 421 194,25	2 142 119 425,00	21,21	3,74
50 Sk	10 617 659,50	530 882 975,00	10,51	0,93
20 Sk	20 290 267,25	405 805 345,00	20,09	0,71
Obehové mince	625 891 139,00	996 929 559,30	100,00	100,00
10 Sk	53 562 541,00	535 625 410,00	8,56	53,73
5 Sk	35 759 995,00	178 799 975,00	5,71	17,94
2 Sk	57 942 268,00	115 884 536,00	9,26	11,62
1 Sk	82 072 442,00	82 072 442,00	13,11	8,23
0,50 Sk	51 824 963,00	25 912 481,50	8,28	2,60
0,50 Sk II	22 797 680,00	11 398 840,00	3,64	1,14
0,20 Sk	150 427 498,00	30 085 499,60	24,03	3,02
0,10 Sk	171 503 752,00	17 150 375,20	27,40	1,72
Pamätne mince	467 829,00	344 401 180,00	100,00	100,00
Spolu	727 360 977,00	58 542 420 584,30	100,00	100,00

V roku 1997 bola venovaná primeraná pozornosť aj čistote peňažného obehu. Bola dosiahnutá stabilizácia úrovne čistoty peňazí v obehu a množstva vyradovaných neupotrebitelných peňazí.

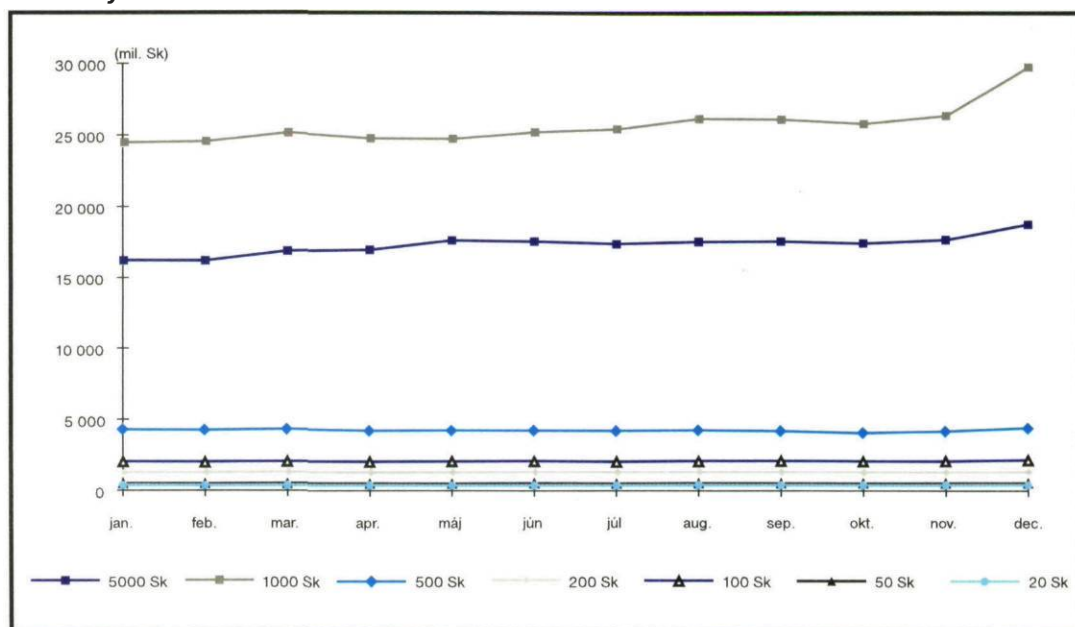
Celkový stav obeživa k 31. decembru 1997 bol 58 542 420 584,30 Sk, pričom v obehu bolo spolu 727 360 977 kusov bankoviek a mincí. V porovnaní s rokom 1996 vzrástlo obeživo o 6 074 644 904,90 Sk (nárast o 11,58 %) a počet bankoviek a mincí vzrástol o 86 004 657,30 kusov (nárast o 13,41 %).

Vývoj obeživa v priebehu roka 1997 bol rovnomerný a nevykázal podstatnejšiu odchýlku s výnimkou mesiaca decembra.

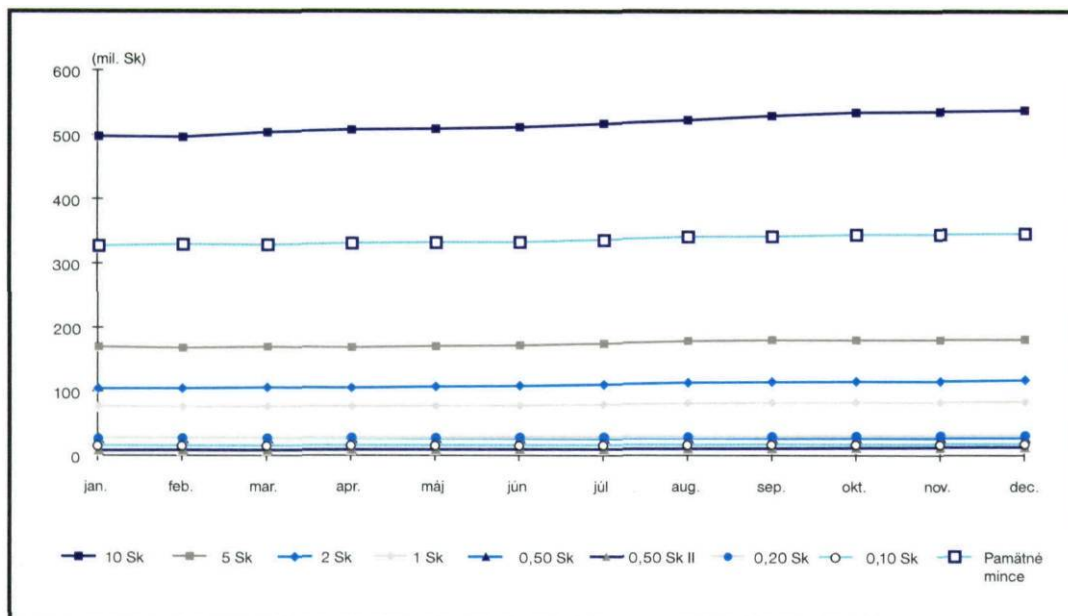
Obeživo v roku 1997

Bankovky v obehu v roku 1997

Mince v obehu v roku 1997

1.2. Stav bankoviek a mincí v obehu a ich podiel na celkovom obežive

V roku 1997 sa množstvo bankoviek a mincí v obehu zvýšilo o 86 mil. kusov. Na tomto zvýšení sa podieľali najmä mince z obyčajných kovov, ktorých počet vzrástol z 547,7 mil. kusov k 31.12.1996 na 625,9 mil. kusov k 31.12.1997. Ich podiel na množstve peňazí v obehu je 86,05 %. V roku 1997 sa zvýšil počet bankoviek a mincí všetkých nominálnych hodnôt v obehu s výnimkou bankovky v nominálnej hodnote 500 Sk.

Stav obeživa v kusoch

Nominálna hodnota	Stav		Podiel v %	
	k 31.12.1996	k 31.12.1997	k 31.12.1996	k 31.12.1997
Bankovky spolu	95 302 570,75	101 002 009,00	14,86	13,89
5000 Sk	3 323 416,75	3 745 673,25	0,52	0,51
1000 Sk	25 644 855,75	29 689 773,00	4,00	4,08
500 Sk	9 315 079,50	8 855 515,00	1,45	1,22
200 Sk	6 337 579,75	6 381 926,75	0,99	0,88
100 Sk	21 327 670,50	21 421 194,25	3,33	2,95
50 Sk	10 131 746,25	10 617 659,50	1,58	1,46
20 Sk	19 222 222,25	20 290 267,25	3,00	2,79
Obehové mince	545 647 305,00	625 891 139,00	85,08	86,05
10 Sk	51 140 673,00	53 562 541,00	7,97	7,36
5 Sk	34 872 388,00	35 759 995,00	5,44	4,92
2 Sk	52 102 896,00	57 942 268,00	8,12	7,97
1 Sk	74 617 730,00	82 072 442,00	11,63	11,28
0,50 Sk	51 223 702,00	51 824 963,00	7,99	7,13
0,50 Sk II	12 996 998,00	22 797 680,00	2,03	3,13
0,20 Sk	125 734 431,00	150 427 498,00	19,60	20,68
0,10 Sk	142 958 487,00	171 503 752,00	22,29	23,58
Pamätné mince	406 444,00	467 829,00	0,06	0,06
Spolu	641 356 319,75	727 360 977,00	100,00	100,00

Najvýraznejšie zastúpenie z hľadiska počtu kusov v obehu mali medzi bankovkami, rovnako ako v predchádzajúcom roku, bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk, 100 Sk a 20 Sk, čo svedčí o skutočnosti, že sú najpoužívanějšími bankovkami v obehu. Z kovových platidiel boli najpočetnejšie mince v nominálnych hodnotách 10 hal. a 20 hal., ktorých ročný prírastok v obehu bol 28,5 mil. kusov, resp. 24,7 mil. kusov. Ich podiel na celkovom počte peňazí v obehu je najväčší (10 hal. - 23,58 %, 20 hal. - 7,97 %).

20 hal. - 20,68 %). V roku 1997 sa zvýšil aj počet pamätných mincí v obehu najmä emisiou piatich nových pamätných mincí.

Pri celkovom náraste hodnoty obeživa o 11,58 % sa hodnota bankoviek v obehu zvýšila o 11,7 % a mincí z obyčajných kovov o 6,49 %.

Zvýšenie hodnoty slovenských peňazí v obehu oproti roku 1996 sa prejavilo najmä pri bankovkách a to v sume 5,99 mld. Sk, čo je 98,61 % celkového prírastku obeživa. Na tomto zvýšení sa najviac podieľali bankovky v nominálnych hodnotách 1000 Sk a 5000 Sk. Tieto dve nominálne hodnoty predstavovali k 31.12.1997 z hľadiska celkovej hodnoty peňazí v obehu podiel 82,7 %. Z kovových peňazí mali v obehu najvýraznejšie zastúpenie mince v nominálnej hodnote 10 Sk. Podiel pamätných mincí na celkovom obežive bol zanedbateľný a v hotovostnom peňažnom obehu nemali praktický význam.

Stav obeživa v Sk

Nominálna hodnota	Stav		Podiel v %	
	k 31.12.1996	k 31.12.1997	k 31.12.1996	k 31.12.1997
Bankovky spolu	51 210 794 007,50	57 201 089 845,00	97,60	97,71
5000 Sk	16 617 083 750,00	18 728 366 250,00	31,67	31,99
1000 Sk	25 644 855 750,00	29 689 773 000,00	48,88	50,71
500 Sk	4 657 539 750,00	4 427 757 500,00	8,88	7,56
200 Sk	1 267 515 950,00	1 276 385 350,00	2,42	2,18
100 Sk	2 132 767 050,00	2 142 119 425,00	4,06	3,66
50 Sk	506 587 312,50	530 882 975,00	0,97	0,91
20 Sk	384 444 445,00	405 805 345,00	0,73	0,69
Obehové mince	936 145 276,90	996 929 559,30	1,78	1,70
10 Sk	511 406 730,00	535 625 410,00	0,97	0,91
5 Sk	174 361 940,00	178 799 975,00	0,33	0,31
2 Sk	104 205 792,00	115 884 536,00	0,20	0,20
1 Sk	74 617 730,00	82 072 442,00	0,14	0,14
0,50 Sk	25 611 851,00	25 912 481,50	0,05	0,04
0,50 Sk II	6 498 499,00	11 398 840,00	0,01	0,02
0,20 Sk	25 146 886,20	30 085 499,60	0,05	0,05
0,10 Sk	14 295 848,70	17 150 375,20	0,03	0,03
Pamätne mince	320 836 395,00	344 401 180,00	0,61	0,59
Spolu	52 467 775 679,40	58 542 420 584,30	100,00	100,00

Priemerná hodnota peňazí v obehu v roku 1997 mierne poklesla (o 1,30 Sk) napriek vyššej priemernej hodnote bankoviek v obehu (o 28,90 Sk). Táto skutočnosť bola ovplyvnená na jednej strane vyšším podielom bankoviek najvyšších nominálnych hodnôt (5000 Sk a 1000 Sk) a na druhej strane vyšším množstvom mincí nižších nominálnych hodnôt (0,10 a 0,20 Sk) v obehu.

Priemerná hodnota peňazí v obehu (1996 - 1997)

(Sk)

	1996	1997	Rozdiel
Peniaze v obehu vrátane pamätných mincí	81,8	80,5	-1,3
Bankovky	537,4	566,3	28,9
Mince z obyčajných kovov	1,7	1,6	-0,1

Na jedného obyvateľa Slovenskej republiky v roku 1997 pripadlo 18,8 kusov bankoviek v priemernej hodnote 10 618 Sk a 116,2 kusov mincí z obyčajných kovov v priemernej hodnote 185 Sk. V prepočte na jedného obyvateľa boli najviac zastúpené bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk (5,5 kusov) a 10- a 20-halierové mince (28, resp. 32 kusov).

Celková priemerná hodnota obeživa na jedného obyvateľa vrátane pamätných mincí, predstavovala ku koncu roka 1997 sumu 10 867,40 Sk, čo bolo v porovnaní s predchádzajúcim rokom viac o 1 113,20 Sk.

2. FALZIFIKÁTY PEŇAZÍ ZADRŽANÉ NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2.1. Falzifikáty slovenských korún

V roku 1997 bolo zadržaných 178 kusov falzifikátov a 169 kusov napodobnenín slovenských korún. Najväčší výskyt bol zaznamenaný na území Bratislavy, kde bolo v 49 prípadoch zadržaných 76 kusov falzifikátov a 169 kusov napodobnenín.

Počet zadržaných falzifikátov SKK v rokoch 1994 - 1997

(ks)

	5000 Sk	1000 Sk	500 Sk	200 Sk	100 Sk	50 Sk	20 Sk	10 Sk	5 Sk	Spolu	Hodnota v Sk
1994		3	5	—	1	2	—	60	—	71	6 300
1995	—	18	3	—	3	3	—	—	—	27	19 950
1996	4	98	40	1	26	3	—	—	1	173	140 955
1997	5	108	39	—	19	—	2	5	—	178	154 490
Spolu	9	227	87	1	49	8	2	65	1	449	321 695

Nárast počtu zadržaných falzifikátov slovenských korún bol v roku 1997 minimálny a oproti roku 1996 vyšší len o 5 kusov. Celkový počet falzifikátov slovenských korún bol vzhľadom na množstvo peňazí v obehu zanedbateľný, ich kvalitatívna úroveň bola nízka a v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa nezmenila. Nadalej prevažovali menej podarené falzifikáty, zaradené do štvrtého stupňa nebezpečnosti. Boli vyrobené na farebných kopírovacích zariadeniach bez napodobnenia ochranných prvkov.

2.2. Falzifikáty valút

Na území Slovenskej republiky bolo v roku 1997 zadržaných 431 kusov USD a 13 731 kusov falzifikátov ostatných valút. Tak ako v predchádzajúcom roku, aj v roku 1997 pokračoval trend postupného nárastu podielu veľmi nebezpečných falzifikátov zaradených do prvého stupňa nebezpečnosti.

Počet zadržaných falzifikátov USD v rokoch 1994 - 1997

(ks)

	1 USD	5 USD	10 USD	20 USD	50 USD	100 USD	Pozmenené	Spolu	Hodnota v Sk
1994	2	1	1	118	73	1 499	15	1 709	4 899 918,20
1995	2	1	3	146	69	1 768	9	1 998	5 434 989,20
1996	0	0	5	24	73	719	58	879	2 518 748,10
1997	0	0	1	20	30	346	34	431	1 283 908,50
Spolu	4	2	10	308	245	4 332	116	5 017	14 137 564,00

Štruktúra zadržaných falzifikátov USD podľa stupňa nebezpečnosti

Stupeň nebezpečnosti	1		2		3		4		5		N ^{*)}		Spolu	
	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%
1994	116	6,8	49	2,9	1 424	83,3	100	5,8	5	0,3	15	0,9	1 709	oo
1995	95	4,7	25	1,2	1 857	93,1	10	0,5	2	0,1	9	0,4	1 998	oo
1996	91	10,4	8	0,9	704	80,1	17	1,9	1	0,1	58	6,6	879	oo
1997	73	17,0	5	1,2	301	69,8	17	3,9	1	0,2	34	7,9	431	oo

*) Nezariadené do stupňa nebezpečnosti sú pozmenené bankovky, kde pravá bankovka nižšej nominálnej hodnoty bola upravená na bankovku vyššej nominálnej hodnoty.

Spojené štáty americké nadalej pokračovali v postupnom zdokonaľovaní ochrany svojich bankoviek proti falšovaniu. Po bankovke 100 USD vzor 1996 bola v roku 1997 uvedená do obehu nová bankovka v nominálnej hodnote 50 USD. Aj napriek skutočnosti, že nové bankovky majú väčší počet ochranných prvkov, bol v roku 1997 zadržaný falzifikát stodolárovej bankovky série 1996, ktorý možno zaradiť do stupňa nebezpečnosti "3" - podarený.

Počet zadržaných falzifikátov ostatných valút v rokoch 1994 - 1997

(ks)

	DEM	ITL	FRF	GBP	ATS	CZK	HUF	Ostatné valuty	Spolu	Hodnota v Sk
1994	463	110	48	8	12	0	1 074	25	1 738	2 020 377,60
1995	311	60	32	8	1	447	73	1	943	1 648 431,40
1996	237	66	22	8	1	9	0	1	344	914 937,60
1997	543	99	101	8	7 731	22	5211	8	13 731	26 608 951,70
Spolu	1 554	335	203	48	7 745	478	6 358	35	16 756	31 192 698,30

Štruktúra zadržaných falzifikátov valút podľa stupňa nebezpečnosti

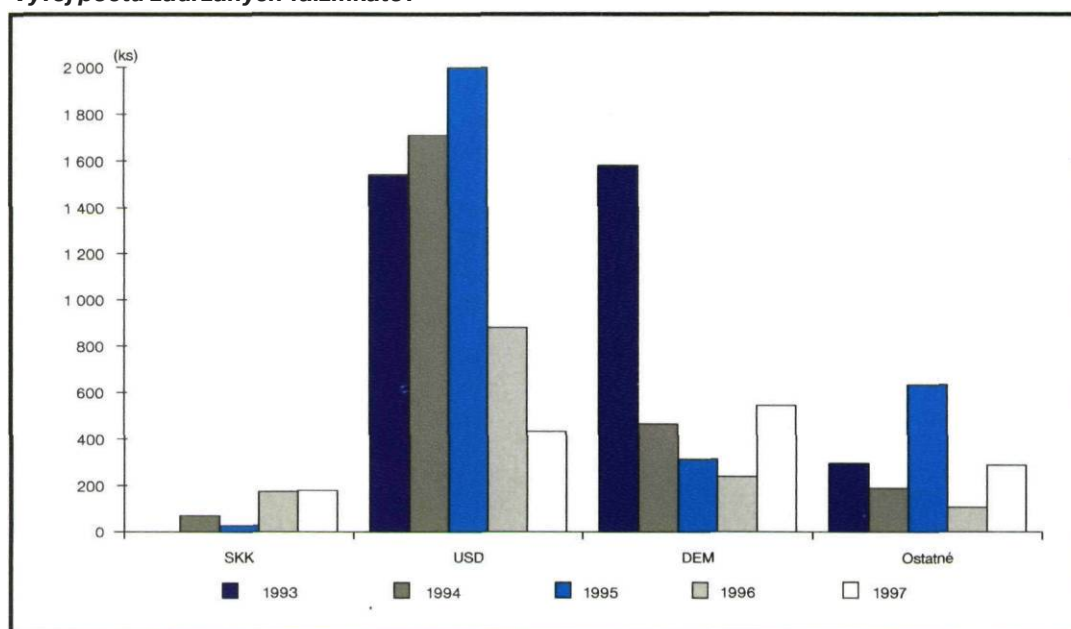
Stupeň nebezpečnosti	1		2		3		4		5		N*)		Spolu	
	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%	ks	%
1994	0	0	9	0,5	1 711	98,4	1	0,1	0	0	17	1	1 738	
1995	0	0	14	1,5	921	97,7	1	0,1	2	0,2	5	0,5	943	
1996	3	0,9	13	3,8	321	93,3	3	0,9	0	0	4	1,1	344	
1997	6	0,1	502	3,6	13 199	96,1	11	0,1	12	0,1	1	0	13 731	100

*) Nezradené do stupňa nebezpečnosti sú napodobneniny a pozmenené bankovky.

Z celkového počtu zadržaných falzifikátov bolo v peňažnom obehu zadržaných 412 kusov falzifikátov a ešte pred uvedením do obehu bolo políciou zadržaných 13 319 kusov falzifikátov. Najväčšiu časť tvorili falzifikáty bankoviek 1000 ATS a 5000 HUF, ktoré boli zadržané pri odhalení troch falšovateľských dielní.

Celkový trend vo vývoji množstva zadržaných falzifikátov v peňažnom obehu od roku 1993 dokumentuje nasledovný graf.

Vývoj počtu zadržaných falzifikátov

2.3. Expertízy poškodených slovenských platidiel

V roku 1997 predložilo 99 žiadateľov Národnej banke Slovenska na expertízu a vymeranie náhrady bankovky a mince poškodené v dôsledku živelných pohrôm, prípadne ďalších nepredvídaných okolností, ktorých výmenu nemohol vykonať iný peňažný ústav. Nominálna hodnota predložených poškodených bankoviek a mincí bola 3 911 833,60 Sk a bola za ne vyplatená náhrada v celkovej výške 3 867 584,60 Sk, t.j. 98,86 % ich nominálnej hodnoty.